herpy

SKILDPADDER

Giant Asian Pond Turtle

Heosemys grandis

Heosemys grandis er en af de største semi-akvatiske skildpadder i Sydøstasien. Skjoldet bliver 35-48 cm, og dyret kan veje op til 12 kg. Arten har brug for et meget stort terrarie med både et stort vandparti og en tør landdel med skjul, UVB og varme hele året. Den går ikke i vinterhvile og er kritisk truet i naturen.

Familie: Geoemydidae Tidligere navn: *Geoemyda grandis; Cyclemys grandis*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**35-48 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**25-30 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**240 × 120 × 80 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Hotspot	**30-35 °C**
Temperatur, nat	**20-24 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 35-45 cm
Vandtemperatur	**24-28 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Frugt, færdigfoder, planter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**2-6 æg**
Inkubation	**105-180 dage** ved 28-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Kritisk truet (CR)**

CITES liste II og EU-bilag B (forordning (EU) 2026/1383). CITES-tilladelser og -certifikater udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Spørg SGAV om kravene til dokumentation ved køb, salg og import. Arten står ikke på de danske forbudslister for skildpadder (kun havskildpadder er forbudt).

Om arten

Heosemys grandis er en stor skildpadde med bredt, ovalt og højt hvælvet rygskjold, som er fladt øverst og har en tydelig, stump køl langs midten. Bagkanten er savtakket. Rygskjoldet er brunt til gråbrunt eller sort. Bugskjoldet er gult og har hos unge dyr mørke streger, der stråler ud fra en stor mørk plet på hver plade; mønstret forsvinder med alderen, så gamle dyr er ensfarvet gule. Hovedet er bredt og gråbrunt til grønligt med gule, orange eller lyserøde pletter, som også bliver svagere med alderen, og alle tæer har svømmehud. Alle mål i teksten er skjoldlængden (carapax).

Voksne dyr har en skjoldlængde på 35-48 cm og vejer op til 12 kg. Hannen har en tykkere og længere hale og et let hulet bugskjold; hunnen har fladt bugskjold. Arten kan blive omkring 30 år i fangenskab og formentlig ældre. Hos unge dyr kan kønnet ikke ses, og der kan gå op mod fire år, før det er tydeligt.

Arten er ikke en ren vandskildpadde. Unge dyr er mest vandlevende, og med alderen bliver de mere landlevende, så voksne dyr tilbringer meget tid på land. Hos nogle hanner er parringsadfærden hård, og de kan være aggressive over for andre skildpadder. Arten er kritisk truet (IUCN: CR) på grund af ukontrolleret indsamling til føde, medicin og handel samt tab af levested. Opdrættede dyr er det eneste forsvarlige valg.

Udbredelse og levested

Heosemys grandis lever på det sydøstasiatiske fastland: fra det sydlige Myanmar gennem Thailand, Cambodia, Laos og Vietnam til den nordlige del af Malaysia. Singapore har en indført bestand uden kendt yngel i naturen, og kortet viser kun den oprindelige udbredelse.

Arten holdes ofte i dammene ved buddhistiske templer, og undslupne og udsatte dyr optræder derfor uden for det oprindelige område.

> **Oprindelig udbredelse:** Myanmar (Burma), Thailand, Cambodja, Vietnam, Laos og Malaysia.

LEVESTED

Heosemys grandis findes i ferskvand fra havniveau op til omkring 400 m: floder, vandløb, moser, sumpe, søer og rismarker, især i sumpskov, og også ved bjergvandløb og i løvfældende skov. Den foretrækker lavt vand og tilbringer meget tid på de fugtige bredder, hvor den ligger halvt skjult i bevoksningen. Den soler sig også, nogle gange på åben jord.

Klimaet er tropisk med en regntid og en tørtid. Æggene lægges ved slutningen af regntiden (november-december), og ungerne kommer frem ved begyndelsen af den næste (maj-juni). I naturen æder arten mest vandplanter og frugt, men tager også orme, larver, insekter, snegle og ådsler; kosten er altså blandet, og det meste foder findes både i vand og på land.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt udførlig pasningsviden om *Heosemys grandis*. Terriemålene følger den almindelige regel for vand- og sumpskildpadder ud fra skjoldlængden; den mindre *Cuora amboinensis* fra samme område og familie passes efter samme principper.

Arten skal have et stort vandparti og en stor tør landdel. Et enkelt voksent dyr skal have mindst 240 × 120 × 80 cm: fem gange skjoldlængden i længden og halvt så meget i bredden, med landdelen regnet med i grundfladen. Målet rækker også til et par, med et vandparti på 160 × 120 cm og en landdel på 80 × 120 cm. Landdelen udgør cirka en tredjedel af arealet. Det er et projekt til en stor stue, et drivhus eller et udendørs anlæg, og mange kan ikke give arten plads nok.

Landdelen skal have flere skjul, fx af korkbark og store planter. Uden skjul bliver dyret i vandet. Brug fugtig jord eller cypresflis i landdelen, og en rampe, så dyret nemt kommer op og ned. Vandpartiet er lettest at holde rent uden underlag. Undgå grus, som dyret sluger.

Unge dyr holdes i et lavt kar med 5-10 cm vand og en tør zone i den ene ende og flyttes til større vand i takt med væksten. Fra en skjoldlængde på omkring 10 cm kan de komme i et større kar med en landdel.

Vand er tungt: et vandparti på 160 × 120 cm med 40 cm vand rummer knap 800 liter og vejer lige så mange kilo, så gulvet skal kunne bære opstillingen. Sæt et solidt låg eller en høj kant på, for dyret er stærkt og klatrer.

En stor, flugtsikker udendørs dam med skjul og skygge kan bruges om sommeren, når dagtemperaturen er stabil over 22 °C. Dyret skal ind, så snart nætterne bliver kølige.

TEMPERATUR

Vandet skal være 24-28 °C hele året, og luften 24-28 °C om dagen. Solpladsen skal være 30-35 °C, målt med et infrarødt termometer; tallet er et skøn lånt fra beslægtede arter. Dyret skal altid kunne søge ned i den køligere del af landdelen eller ned i vandet. Om natten må temperaturen falde til 20-24 °C. Brug en vandvarmer med skærm og termostat og et digitalt termometer.

Arten er tropisk og skal ikke i vinterhvile. Hold varme og lys oppe hele vinteren. Temperaturen må gerne variere lidt hen over året, så der kommer en køligere, tørrere periode som i naturens tørtid. Arten tåler kortvarigt kølige perioder, men nattemperaturen bør ikke ligge under 20 °C i længere tid.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Landdelen skal være fugtig, så dyret kan ligge i skjul i fugtigt materiale, ligesom det gør i naturen. Luftfugtigheden skal være 70-90 %; tallet er et skøn ud fra levestedet. Jord eller cypresflis i landdelen holder fugten og skal skiftes, når den bliver snavset eller klumpet.

Dyret afgiver afføring i vandet, så vandet bliver hurtigt snavset. Fjern foderrester med det samme.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Vandet er dyrets opholdssted, men arten er ikke en stærk svømmer. Det dybeste parti svarer til skjoldlængden, altså 35-45 cm for et voksent dyr, og dybere er ikke nødvendigt; resten af vandpartiet er lavere, og dyret skal kunne gå på bunden og række hovedet op. Temperaturen er 24-28 °C.

Brug et kraftigt udvendigt filter, der er dimensioneret til mere end vandmængden. Skyl filtermediet i karvand, ikke hanevand. Sæt al elektrisk udstyr ved vandet til en fejlstrømsafbryder (HPFI-relæ). Skift en del af vandet jævnligt. Fodr gerne i et separat kar, så hovedkarret holdes rent.

LYS OG UVB

UVB er nødvendigt for D3-vitamin og kalk. Ferguson-zonen er ikke dokumenteret for arten; zone 2 er et skøn ud fra, at dyret lever i skyggefulde sumpskove men soler sig. Brug et UVB-rør af høj kvalitet over solpladsen, uden glas eller plast imellem, og mål UV-indekset med en måler. Skift røret jævnligt, for styrken falder.

Lyset skal være tændt 11-13 timer i døgnet. Giv både sol og skygge, så dyret selv kan vælge.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Heosemys grandis er altædende: planter og frugt udgør en stor del af kosten, og dyret tager også orme, snegle, insekter, hele små fisk og magert kød. Dyret æder næsten alt spiseligt og bliver let overvægtigt. Arten tager sjældent levende bytte, og nogle dyr vil ikke have fisk.

Basis er varierede grønne blade og vandplanter (fx vandpest, hornblad, vandskrue og *Azolla*), dertil frugt i små mængder, snegle, orme og flydende pellets af god kvalitet. Voksne dyr fodres nogle få gange om ugen med små portioner, unge dyr oftere. Fodertallene er lånt fra beslægtede arter og ikke dokumenteret for arten.

Drys kalk på foderet. En sepiaskal i karret giver kalk og holder næbbet slidt; fjern den hårde bagside. Giv et vitamintilskud, hvis frosne fisk er en fast del af kosten.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Heosemys grandis er stærk, klatrer godt og er ikke et dyr til håndtering. Den bider sjældent, men næbbet er kraftigt, så pas på fingrene. Tag det ved skjoldet med begge hænder, og vask hænder bagefter.

Enkeltvis er den sikreste holdform. Hannerne starter parringen uden frieri og bider i hunnens hals, ben og hoved, så et par kræver meget plads, mange skjul og mulighed for at skille dyrene ad. Over for andre skildpadder er arten som regel fredelig, men nogle voksne hanner er aggressive over for alle andre skildpadder og skal holdes for sig. Sultne dyr kan bide andre skildpadder, så blandede opstillinger frarådes.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Hannen har en tykkere, længere hale og et let hult bugskjold, mens hunnen har et fladt bugskjold. Hunnerne er i gennemsnit lidt mindre end hannerne. Hos unge dyr kan kønnet ikke ses.

PARRING

Hannen frier ikke, men går direkte til sagen og bider i hunnens hals, ben og hoved. Hold derfor kun et par i et meget stort anlæg med mange skjul og mulighed for at skille dyrene ad, og tjek hunnen for sår.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 2-6 aflange æg pr. kuld, og antallet afhænger af hendes størrelse. Æggene er 55-65 mm og vejer 50-60 g. Antallet af kuld pr. år er ikke dokumenteret. Hunnen skal have en stor æglægningsplads med fugtig, dyb jord. Nogle hunner graver og vandrer rundt også efter æglægningen.

INKUBATION

Æggene rugeres ved 28-30 °C og næsten 100 % luftfugtighed og klækker efter 105-180 dage (3,5-6 måneder). Kønnet afgøres af rugetemperaturen. Ved klækningen vejer ungerne omkring 23 g og har en stor blød plet midt på bugskjoldet, som lukker sig med tiden.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne klarer sig selv fra klækningen og er mest vandlevende. De holdes i lavt vand med en tør zone og får små mængder foder dagligt. Overfodring giver deformiteter i skjoldet, så fodringen skal være moderat. Giv kalk og UVB fra start.

Sundhed og typiske fejl

Opdrættede dyr er robuste, men dyr fra naturen kommer ofte med parasitter og svækkelse. De hyppigste problemer er: - Indvoldsorme og amøber (fx *Entamoeba*), der giver diarré. - Skjoldråd og hudinfektioner i beskidt vand. - Fedme ved for meget foder. - Kalkmangel og knogle- og skjoldsygdomme ved for lidt UVB eller kalk. - Udtørring og sult hos nyindsamlede dyr.

Tag en frisk afføringsprøve med til dyrlægen, så snart du har erhvervet et dyr. Dyr, der ikke æder, skal undersøges hurtigt. Hold altid dyret varmt.

Alle krybdyr kan være symptomfrie bærere af *Salmonella* og smitte mennesker. Vask hænder før og efter kontakt med dyret, vandet og udstyret, og lad ikke børn under 5 år håndtere dyret. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser, har åben mund eller virker sløvt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.